

ŠTÁTNÁ
ŠKOLSKÁ
INŠPEKCIA

2021/2022

OPRÁVNENIE STREDNEJ ODBORNEJ ŠKOLY POUŽÍVAŤ OZNAČENIE PODNIKOVÁ ŠKOLA

SPRÁVA Z TEMATICKEJ INŠPEKCIE

**KRITICKÝ
PRIATEĽ ŠKÔL
A ŠKOLSKÝCH
ZARIADENÍ**

Oprávnenie strednej odbornej školy používať označenie podniková škola

TEMATICKÁ SPRÁVA

Ing. Jana Rolincová
Ing. Ľuba Habodászová
Ing. Adriana Vykydalová
Mgr. Alžbeta Štofková Dianovská

1 HLAVNÉ ZISTENIA

Novelizácia zákona o odbornom vzdelávaní a príprave (zákon č. 61/2015 Z. z.) v roku 2018 zaviedla **inštitút podnikovej školy s cieľom podporiť zamestnávateľov**, ktorí sú zriaďovateľmi strednej odbornej školy a pripravujú si v rámci tejto školy svoje budúce pracovné sily. Získanie oprávnenia používať označenia podniková škola vydáva ministerstvo školstva na žiadosť školy, ktorá spĺňa **podmienky pre získanie oprávnenia**¹. Podniková škola je vylúčená z plánovacieho procesu určovania maximálneho počtu žiakov prvého ročníka stredných škôl².

Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu uvádza **šesť súkromných stredných odborných škôl (SSOŠ)** oprávnených používať označenie „podniková škola“. Podľa legislatívy (zákon o OVP), ministerstvo odníma oprávnenie pri zistení o nesplnení legislatívnych podmienok pre získanie tohto oprávnenia. Oprávnenie používať označenie podniková škola bolo **kontrolované ŠŠI v piatich SSOŠ** v období od januára do marca 2022 s vyučovacím jazykom slovenským v zriaďovateľskej pôsobnosti 3 právnických subjektov³.

V sledovaných školách bol proces výchovy a vzdelávania realizovaný v 13 4-ročných študijných odboroch⁴, v 7 3-ročných učebných odboroch⁵, v 2 2-ročných učebných odboroch⁶, v nadstavbovom štúdiu⁷ a v 1 SOŠ aj v pomaturitnom špecializačnom štúdiu⁸. V dennej forme štúdia sa vzdelávalo 1433 žiakov (mimo nadstavbového a pomaturitného štúdia).

Kontrolované SOŠ splnili podmienku zriadenia **najmenej dvoch tried denného štúdia v každom ročníku** v študijných a učebných odboroch (vynímajúc nadstavbové a pomaturitné štúdium), pričom neboli porušené podmienky s ohľadom na minimálnu priemernú veľkosť triedy na škole⁹. Podiel žiakov prvého ročníka v dennej forme štúdia s uzavretou učebnou zmluvou (t. j. **podiel prvákov v duálnom**

¹ Zákon ustanovuje nasledovné podmienky pre získanie oprávnenia (§ 24a zákona č. 61/2015 Z. z.): a) stredná odborná škola je zriadená právnickou osobou (podľa § 19 ods.2 písm. e) zákona č. 596/2003 Z. z., čiže je súkromnou školou), b) má najmenej dve triedy denného štúdia v každom ročníku, c) má najmenej 50 % žiakov prvého ročníka v dennej forme štúdia, ktorí uzatvorili so zamestnávateľom učebnú zmluvu, a d) má najmenej 50 % žiakov v posledných dvoch ročníkoch v dennej forme štúdia, ktorí uzatvorili so zamestnávateľom zmluvu o budúcej pracovnej zmluve. Od roku 2022 bolo znenie podmienky d) zmenené. Predchádzajúce znenie vyžadovalo najmenej 50 % všetkých žiakov v dennej forme štúdia, ktorí uzatvorili so zamestnávateľom zmluvu o budúcej zmluve. Text zákona nešpecifikuje, či sa berú do úvahy žiaci pomaturitných a nadstavbových odborov. V tejto správe sú vylúčení.

² § 31 ods. 8 zákon č. 61/2015 Z. z. Samotná regulácia je predmetom vyhlášky č. 202/2022 Z. z.

³ **Deutsch-Slowakische Akademien, a. s. Brezno** (SSOŠ DSA, Koniarekova 17, Trnava; SSOŠ polytechnická DSA, Novozámocká 220, Nitra; SSOŠ DSA, Komenského 12, Trebišov); **Duálna akadémia, záujmové združenie právnických osôb** (SSOŠ automobilová Duálna akadémia, J. Jonáša 5, Bratislava); **Železiarne Podbrezová a. s.** (Súkromná spojená škola Železiarne Podbrezová, Družby 554/64, Podbrezová). V SSOŠ technickej Dr. Janského 10, Žiar nad Hronom, ktorej bolo udelené oprávnenie vo februári 2022, inšpekcia nebola vykonaná vzhľadom na to, že pre získanie udelenia oprávnenia sa podmienky overovali pri vydávaní oprávnenia.

⁴ 2262 K hutník operátor, 2411 K mechanik nastavovač, 2413 K mechanik strojov a zariadení, 2426 K programátor obrábacích a zváracích strojov, 2447 K mechanik hasičskej techniky, 2495 K autotronik, 2679 K mechanik mechatronik, 2697 K mechanik elektrotechnik, 2840 M biotechnológia a farmakológia, 3667 K technik vodár vodohospodár, 3968 M logistika, 8221 M 05 dizajn – priemyselný dizajn, 7649 M učiteľstvo pre materské školy a výchovateľstvo

⁵ 2275 H hutník, 2433 H obrábач kovov, 2683 H 11 elektromechanik – silnoprúdová technika, 2487 H autoopravár, 2487 H 01 autoopravár-mechanik, 3355 H stolár, 6475 H technicko-administratívny pracovník

⁶ 2478 F strojárka výroba, 3161 F praktická žena

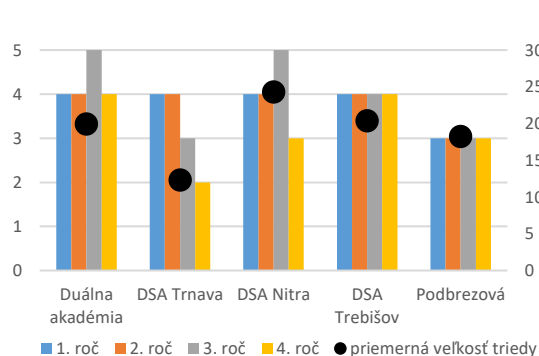
⁷ 2675 L elektrotechnika, 2414 L strojárstvo, 6476 L technicko-ekonomický pracovník

⁸ 7649 N učiteľstvo pre materské školy a výchovateľstvo a 7518 Q špeciálna pedagogika v SSOŠ DSA, Komenského 12, Trebišov

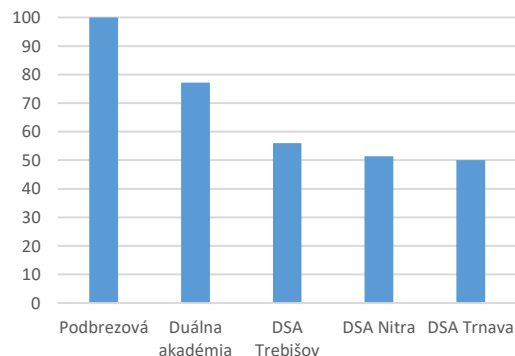
⁹ Podľa § 33 ods. 7 zákona č. 245/2008 Z. z. (školský zákon), najnižší priemerný počet žiakov v triedach strednej školy v dennej forme štúdia je 17, pričom podľa § 33 ods.8 písm. e) uvedeného zákona je možné zníženie priemerného počtu žiakov v triede na 9, ak sa výchova a vzdelávanie realizuje v systéme duálneho vzdelávania.

vzdelávaní) bol takisto v súlade s legislatívnymi požiadavkami (minimálne 50 % žiakov v dennej forme štúdia prvého ročníka).

GRAF 1 Počet tried v dennom štúdiu (ľavá os) a priemerná veľkosť triedy (pravá os)

GRAF 2 Podiel žiakov prvého ročníka denného štúdia s uzavretou učebnou zmluvou (duál)

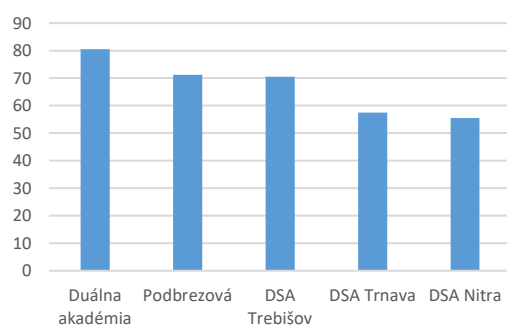

Zdroj: ŠŠI

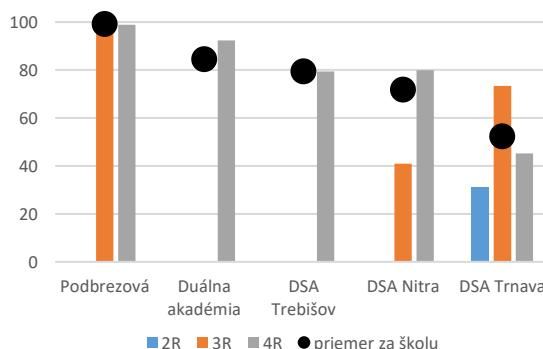
Z celkového počtu 1 433 žiakov denného štúdia zmluvu o budúcej pracovnej zmluve so zamestnávateľom podpísalo **967 žiakov (67,5 %)**, pričom percento uzatvorených zmlúv v každom z kontrolovaných subjektov **bolo vyššie ako 50 %**.

V posledných dvoch ročníkoch podiel žiakov denného štúdia s podpísanou zmluvou takisto **presahoval 50 % za každú školu**, pričom výpočet zohľadňuje dĺžku jednotlivých učebných a študijných odborov. Tento prepočet reflektuje nové znenie podmienky o veľkosti podielu žiakov v dennej forme štúdia so zmluvou o budúcej zmluve. To znamená, že školy aj bez prechodného ustanovenia k nadobudnutiu účinnosti legislatívnej zmeny schválenej po začiatku školského roka 2021/2022¹⁰ splňali túto podmienku.

GRAF 3 Podiel žiakov v dennej forme štúdia so zmluvou o budúcej zmluve za celú školu

GRAF 4 Podiel žiakov v dennej forme štúdia v posledných dvoch ročníkoch so zmluvou o budúcej zmluve, podľa dĺžky odboru

¹⁰ [Legislatívna zmena schválená v októbri 2021.](#)

Box: Praktické vzdelávanie

V slovenskom vzdelávacom systéme sa praktické vzdelávanie v systéme odborného vzdelávania a prípravy (OVP) odohráva v troch režimoch. Ide o **praktické vyučovanie v dielni školy**, ktoré je relevantné hlavne pre študijné odbory na stredných priemyselných školách. V ďalších dvoch režimoch ide o **praktické vyučovanie u zamestnávateľov**, a to jednak v režime zmluvného vzťahu mimo duálneho vzdelávania, ako aj v režime duálneho vzdelávania. Tieto režimy sú relevantné pre stredné odborné školy poskytujúce vzdelávanie hlavne v učebných odboroch s výrazným podielom praktického vyučovania.

Rozdiel medzi duálnym a „neduálnym“ odborným vzdelávaním s praktickým vyučovaním u zamestnávateľov spočíva hlavne **vo vyššej miere regulácie duálneho vzdelávania**, napr. formou spoluúčasti zamestnávateľa pri tvorbe školských vzdelávacích programov a pri overovaní spôsobilosti zamestnávateľa treťou stranou. V duálnom vzdelávaní zamestnávateľ takisto zodpovedá za financovanie nákladov spojených s praktickým vyučovaním. Finančná spoluúčasť štátu pri poskytovaní duálneho vzdelávania zvyšuje jeho atraktivitu z pohľadu zamestnávateľov. Obe režimy **umožňujú uzatvárať zmluvu o budúcej zmluve**. Takisto **poskytovanie podnikového štipendia** zo strany firiem pre žiakov nie je podmienené duálnym vzdelávaním alebo zmluvou o budúcej zmluve.

Inštitút **podnikovej školy** je podľa súčasného znenia možný len pre súkromné školy, ktoré majú najmenej 50 % žiakov prvého ročníka denného štúdia v duálnom vzdelávaní (vo vyššom ročníku sa do duálneho systému pristúpiť nedá). Po splnení zákonných podmienok, a to prevažne k rozsahu duálneho vzdelávania a podielu žiakov so zmluvou o budúcej zmluve, sa škola môže uchádzať o titul podnikovej školy. Motivácie môžu byť hlavne v rovine zvýšenia atraktivity školy pre potenciálnych uchádzačov, ale takisto aj ak má škola záujem byť vyňatá z regulácie počtu žiakov prvých ročníkov. Otázne však zostáva, prečo sú **z možnosti využívať označenie podniková škola vylúčené verejné odborné školy**. Aj keď označenie podniková škola evokuje model známy z minulého režimu, keď si výrobný podnik alebo podnik služieb zriadil vlastnú školu, súčasné znenie zákona umožňuje žiadať o oprávnenie používať označenie podniková škola zriaďovateľom, ktorí síce sú právnické osoby špecifikované v legislatíve, avšak **výrobnými podnikmi alebo podnikmi služieb nie sú**.

Keďže údaj o podiele žiakov v OVP s podpísanou zmluvou o budúcej zmluve sa nezberá systematicky, nie je možné posúdiť, koľko škôl spĺňa legislatívne podmienky pre získanie oprávnenia používať označenie podniková škola a o oprávnenie nepožiadali, prípadne zistiť prítomnosť súčasne nastavených podmienok (školy, ktoré sú blízko legislatívou stanovených hraničných hodnôt). Keďže **získanie titulu podniková škola nie je podmienkou pre uzatváranie zmlúv o budúcej zmluve**, žiaci v systéme duálneho vzdelávania (ale aj mimo neho) v školách bez tohto označenia nie sú legislatívne znevýhodňovaní vo vzťahu k zamestnávateľom poskytujúcim praktické vyučovanie.

V dennom a externom štúdiu stredných odborných škôl sa vzdelávalo v školskom roku 2021/2022 spolu vyše 132-tisíc žiakov. Z nich bolo na školách, ktoré ponúkajú duálne vzdelávanie 27 tisíc (20 %). Avšak samotné duálne vzdelávanie absolvovalo 8 580 žiakov (6,5 %) ¹¹. To znamená, že **na školách v systéme duálneho vzdelávania je v priemere len každý tretí žiak s učebnou zmluvou** uzatvorenou so zamestnávateľom. Otázne zostáva ako školy zvládajú tento hybridný model.

V podnikových školách, ktoré boli predmetom inšpekcie, sa vzdelávalo 1 433 žiakov. V súčasnosti toto číslo predstavuje **zanedbateľný podiel** celkového počtu žiakov škôl, ktoré sú predmetom regulácie určovania najvyššieho počtu žiakov prvých ročníkov stredných škôl ¹². Aj keď ide o počet všetkých žiakov, nielen prvákov, dá sa predpokladať, že súčasný počet podnikových škôl nepredstavuje významný vplyv na túto reguláciu. Vo vzťahu k podnikovým školám odporúčame **spresnenia legislatívnych podmienok** pre získanie oprávnenia používať titul podniková škola ¹³.

¹¹ Údaje poskytl CVTI.

¹² Vyhláška č. 202/2022 Z. z.

¹³ Zo súčasného znenia zákona nie je jednoznačné, či ministerstvo má záujem zahrnúť žiakov študijných a učebných foriem nadväzujúceho OVP do regulácie pre získanie oprávnenia pre používanie názvu podniková škola. Legislatívne normy týkajúce sa úpravy duálneho vzdelávania sa týkajú aj externej formy štúdia a nadväzujúcich foriem štúdia, pričom žiaci externého

2 ZOZNAMY

2.1 Grafy

GRAF 1 Počet tried v dennom štúdiu (ľavá os) a priemerná veľkosť triedy (pravá os)	4
GRAF 2 Podiel žiakov prvého ročníka denného štúdia s uzavretou učebnou zmluvou (duál)	4
GRAF 3 Podiel žiakov v dennej forme štúdia so zmluvou o budúcej zmluve za celú školu	4
GRAF 4 Podiel žiakov v dennej forme štúdia v posledných dvoch ročníkoch so zmluvou o budúcej zmluve, podľa dĺžky odboru	4

štúdia boli z regulácie podnikovej školy vylúčení v poslednej novelizácii. Otázkou je, či žiaci nadväzujúcich foriem OVP majú byť braní do úvahy. Sme toho názoru, že tvorcovia legislatívy pri určovaní podmienok pre podnikovú školu mali v úmysle brať do úvahy len denných žiakov bez nadväzujúcich foriem OVP (pri určovaní počtu tried, pri určovaní podielu prvákov v SDV a pri podiele žiakov posledných dvoch ročníkov štúdia v dennej forme bez nadväzujúcich foriem OVP). Napríklad podmienka minimálneho počtu dvoch tried v každom ročníku je pre väčšinu škôl nerealizovateľná pre nadväzujúce formy OVP.